

“Nous deux¹” dərgisi Saddan²
daha əxlaqsızdır.

ROLAN BART

¹ Fransada çıxan həftəlik dərgi.

² Markiz de Sad fransız yazıçısı və filosofudur. Erotik ədəbiyyatın əhəmiyyətli yazıçılardanındır və sadizmin banisi kimi tanınır.

Bu yay ilk dəfə televizorda “Kanal+” kanalında porno kateqoriyasına aid edilən filmə baxdım. Televizorumda kodu açan cihaz olmadığı üçün ekrandakı görüntülər bulanıq idi və sözlər xışıltı, şarıltı kimi qəribə səs effektləri ilə əvəz edilmişdi. Sanki şirin və fasiləsiz səslənən başqa bir dil idi. Ekranda korset və uzun corablar geyinmiş qadın silueti və bir kişi gözə çarpırdı. Hekayə anlaşılmırdı. Jest və hərəkətlərdən heç bir şeyi öncədən başa düşmək olmurdu. Kişi qadına yaxınlaşdı. Böyük planda və ekranın parıltısında qadının, sonra da kişinin cinsiyyət orqanı göründü. Daha sonra isə kişinin ereksiya vəziyyətində olan cinsiyyət

orqanı qadınınkində qərq oldu. Uzun müddət bu cinsiyyət orqanlarının hərəkətləri müxtəlif bucaqlardan göstərildi. Kişi cinsiyyət orqanını öz əlində tutmuş şəkildə yənidən ekranda göründü və sperma qadının qarnına yayıldı. Bu görüntüyə, sözsüz ki, alışılır, amma ilk dəfə görəndə insan alt-üst olur. Neçə-neçə əsr və nəsillər gəlib keçib, bunu görmək isə sadəcə indi mümkün olub: bir qadının və bir kişinin cinsiyyət orqanı birləşir, əvvəllər az qala ölmədən görülməsi mümkün olmayan sperma əl görüşmək qədər görülməsi asan bir nəsnəyə çevrilib.

Yazının bundan bəhs etməli olduğunu düşündüm: cinsi münasibət səhnəsinin yaratdığı bu təsir, bu tələş və bu heyranət, mənəvi mühakimənin işləməməsi.

Keçən ilin sentyabr ayından etibarən bir kişinin yolunu gözləməkdən başqa heç bir iş görmədim. Onun mənə zəng etməsini, evimə təşrif buyurmasını gözlədim. Supermarketə və kinoya gedir, paltarlarımı quru

təmizləməyə aparır, oxuyur, şagirdlərimin imtahan cavablarını yoxlayırdım. Lakin bu fəaliyyət növlərinə çox vərdis etmədən tamamən əvvəlki kimi davranırdım. Çünki bu, təkbaşına mümkün olmazdı, ya da müdhiş səy göstərmək lazım gələrdi. Ən əsası danışaraq bu şəkildə yaşadığımı hiss edirdim. Düşüncəmin və iradəmin müdaxiləsi belə olmadan sözlər və cümlələr ağzımdan çıxır, təbəssüm dodaqlarıma qonurdu. Onsuz da gördüyüm işləri, baxdığım filmləri, görüşdüyüm insanları dumanlı şəkildə xatırlayıram. Davranışım tamamən süni idi. İradəmi, istəyimi və insan ağılı ola biləcək bir şeyi işə saldığım (*əvvəlcədən nəzərdə tutmaq, mənfi və müsbət tərəflərini, nəticələrini dəyərləndirmək*) fəaliyyətlərimin hamısı bu kişi ilə əlaqəli idi.

- ölkəsi ilə bağlı məqalələri qəzetdə oxumaq (o, xarici idi);

- kosmetika və makiyaj məhsullarını seçmək;

- ona məktublar yazmaq;
- döşəkağlarını dəyişmək və otağa çiçəklər qoymaq;
- gələndəfəki görüşümüzdə ona demək üçün unutmamalı olduğum və onu maraqlandıra biləcək məlumatları qeyd etmək;
- birgə keçirəcəyimiz axşam üçün viski, meyvə və çərəz almaq;
- gəldiyində hansı otaqda sevişəcəyimizi xəyal etmək.

Söhbətlərdə laqeyd yanaşmadığım mövzular bu kişi, onun vəzifəsi, gəldiyi ölkə, getdiyi yerlərlə bağlı idi. Mənimlə söhbət edən şəxs dediyi sözlər üçün qəfil və güclü marağımın artmasının onun danışma şəkli ilə əlaqəli olmadığını və mövzu ilə çox az bağlı olduğunun fərqləndirdi. Bu maraq əksinə, A. ilə tanış olmağımızdan on il öncə Havanada iş dalınca ikən şəxsin də mənə çoxsaylı detallarla anlatdığı “Fiorendito” adlı bu gecə klubuna bir gün daxil

olması faktı ilə bağlı idi. Üstəlik diqqətimi çəkən cümlələr kişi və qadın arasındakı münasibətlərlə əlaqəli idi. A. haqqında mənə nəsə öyrətdiklərini və inanmaq istədiyimə müəyyən mənə verdiklərini düşünürdüm. Beləcə, Qrosmanın “Həyat və tale”¹ əsərində *“Sevişdiyiniz zaman öpüşəndə gözlərinizi bağlayırsınız”* cümləsini oxuyanda A.-nın məni sevdiyini təsəvvür edirdim, çünki bu şəkildə öpürdü. Sonra da kitabın qalan hissəsi bir il ərzində baş tutacaq iki görüş arasındakı vaxtı öldürmək üçün vasitələrdən birinə çevrilirdi.

Görüş təyin edən sonrakı telefon zəngindən başqa gələcəyim yox idi. Peşə öhdəliklərimdən kənara mümkün qədər az çıxmağa çalışırdım. O, iş saatlarımdan xəbərdar idi və olmadığım zamanda gələ biləcək telefon zəngini qaçıрмаqdan hər zaman qorxurdum. Telefonun səsini eşitməyimə mane ola biləcək tozsoran və ya saçquru-

¹ Sovet yazıçısı Vasili Qrosmanın 1962-ci ildə yazdığı romanı (“Жизнь и судьба”).

dandan da istifadə etməməyə çalışırdım. Bu telefon səsini eşidərkən yaşadığım ümid, adətən, dəstəyi ehmalca qaldırıb “alo” deyə cavab verəcək qədər sürürdü. Onun zəng etmədiyini anladığım zaman dəstəyin o biri ucundakı şəxsə nifrət edəcək qədər depressiyaya düşürdüm. A.-nın səsini eşitdiyim zaman qeyri-müəyyən, ağrılı və şübhəsiz qısqanlıqla keçən intizarım o qədər sürətlə yox olurdu ki, dəli olduğumu və qəfildən normallaşdığımı düşünürdüm. Bu səsin özlüyündə əhəmiyyətsizliyi və həyatımdakı hədsiz əhəmiyyəti məni təəccübləndirirdi.

Həyat yoldaşında şübhə oyatmadan fürsət, yəni bəhanə məqsədilə mənə bir saat sonra gələcəyini dediyi zaman düşünmədən və hətta arzulamadan başqa intizara qapılırdım (*zövq alıb, ala bilməyəcəyimi belə düşünürdüm*) və görəcəyim işləri nizamlamağımı əngəlləyən həyəcan məni boğurdu: duş almaq, qədəhləri masaya düzmək, dırnaqlarıma lak çəkmək, döşəməni yumaq. Kimin yolunu gözlədiyimi artıq bilmirdim.

Mən, sadəcə, bu anın təsiri altında idim. Bu anın yaxınlaşması məni adını qoya bilmədiyim dəhşətə salırdı: avtomobilin dayanması, qapının açılıb-bağlanması, beton girişdə onun ayaq səsləri.

Zəngi və gəlişi arasında üç və ya dörd-günlük daha uzun interval qoyduğu zaman onunla yenidən qovuşmadan öncə görməli olduğum bütün işlər və getməli olduğum dostlarla yeməklər ikrahla yadıma düşürdü. Onun yolunu gözləməkdən başqa iş görmək istəməzdim. Bizim görüşü əngəlləyəcək nəyinsə baş verəcəyi ilə bağlı artan qorxu ilə yaşayırdım. Evimə avtomobilə döndüyüm və onun da yarım saat sonra gələcəyi bir günorta vaxtı tez ağılımdan qəza törədə biləcəyim fikri keçdi. Həməndə: “Dayanacağıma əmin deyiləm”¹ deyə düşündüm.

¹ Müəllifin qeydi: Çox vaxt istək və törədə biləcəyim və ya qurbanı olacağım qəza, xəstəlik və ya təxminən faciəli nəsə arasında götür-qoy edirəm. Bu, xəyalımda olanların bədəlini ödəməyi qəbul edib-etmədiyimi bilməkdən daha çox istəyimin – gücünü ölçmək, bəlkə, taleyə də meydan oxumaq üçün kifayət qədər etibarlı vasitədir: “İndi yazdığımı bitirə biləcəyəmsə, evimin yanıb kül olması məni maraqlandırmır”.